

EUROPA XXI.

A Lengyel Tudományos Akadémia „Stanislaw Leszczycki” Földrajzi és Térszervezési Intézetének kiadványsorozata

Már két évtizede is elmúlt, hogy az 1989-1990 táján a Kelet-Közép-Európában bekövetkezett gazdasági-társadalmi-politikai rendszerváltozás eredményeként valóban „kinyílt a világ” számunkra. Eljuthatunk bárhová, s hozzáférhetünk szinte minden érdemi szakirodalomhoz, lett légyen a világ bármely pontján született is az adott írás. A globalizáció sajátos módon „átírta” már az egész életünket.

Tudományunknak a geográfiának a fejlődése sem ismer már régen határokat, sőt – véleményem szerint – a geoinformatika révén nem kis része volt a modern világ térszemléletének formálásában is. A Google kereső hét századmásodperc alatt (!) a „geography” szóra 160 millió találatot jelez. Hihetetlen szám. Áttekinthetetlen mennyiségű információ.

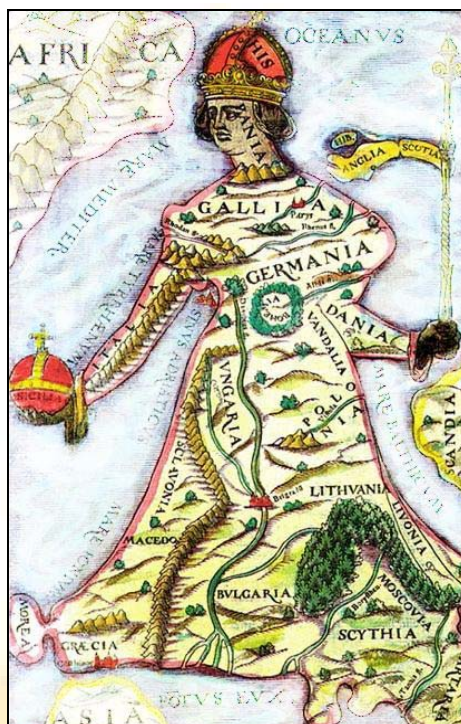
Ugyanakkor azt is gondolom, hogy e rohamosan táguló globális tudáshorizont mellett, sajnos, egyre felszínesebb a tudásunk. Sőt még e tekintetben is folyton és inkább csak Nyugat felé tekintgetünk, s egyre kevesebbet tudunk Európának arról a sajátos átmeneti sávjáról, ahol mi élünk. A Balti tengertől az Adriáig vagy a Fekete tengerig zajló gazdasági és politikai események menete, illetve azok térbeli vetülete, hatása, geográfiája pedig sokkal jobban hasonlít egymáshoz, mint gondolnánk. Hiszen efféle „átmenet” még soha sehol a világon nem következett be: a tervutasításos államszocializmusból a (szociális?) piacgazdaságba. Nem véletlen, hogy a világon másutt, sőt még a fejlett Európában is előfordul, hogy gyakran nem is értik azt, ami itt, velünk történik. Vagy azt sem, hogy ami másutt sikeres, az itt erőre kapni, s a régióinkra jelentős befolyást gyakorolni miért nem tud?

Mindezekre kaphat egyféle választ a geográfus olvasó, kutató, doktorandusz, vagy igényes mesterszakos hallgató, ha kézbe veszi a fenti, hosszú nevű lengyel akadémiai földrajzi és regionális kutatóintézet igazán érdekes kiadványsorozatát, melynek szerkesztői (Tomasz Komornicki, Konrad L. Czapiewski, és Barbara Jaworska) éppen azt vállalták, amiben e sajátos európai zónában hiány van: a közös geográfiai problémáink közös publikálását. Lengyel, szlovák, cseh, ukrán, magyar elemző írások sorakoznak a tartalmas kötetekben, a környezetről, a külső és belső, – az eltűnő – határok hatásairól, a regionális fejlődésről, a centrumokról és a perifériákról, urbanizációról, s legutóbb a 20. és a 21. kötet a hálózatok szerepéről.

A hálózatokról, mint különleges és új földrajzi tudományos témákról például igen sokféle megközelítésben olvashatunk: az ökológiai hálózatoktól az iskolai hálózatokig. Az utóbbi alcíme is igen figyelemre méltó: a földrajz hozzájárulása az elemi oktatásban szereshető térbeli tudáshoz.

Ajánlom tehát mindenkinek, hogy tekintsen bele a közeli szomszédok tudományos műhelyeinek tárházába. Meglepődve fogja tapasztalni, hogy „érti” a közös térbeli – geográfiai – problémákat, s az is lehet, hogy azoknak ad majd igazat, akik azt mondják: ha a kelet-közép-európai régió országai együtt, összefognának, akkor sikeresebbek lehetnének a globális világ zavaros „átmenetében”.

Végül, érdekes illusztrációként álljon itt Európa, a „büszke nő”, akinek alább látható különleges rajzolatú térképét a lengyel szervező kollegák mindig ráteszik e röviden bemutatott könyvsorozat egyik „szellemi forrásának”, a kétévente megrendezett Varsói Regionális Fórumnak a meghívójára.



Csatári Bálint, Kecskemét